вий деревій, черсак, лонос, ксерантеум, акролінум, статіце, геліхризут…

Вихованці цих гуртків вчаться впродовж кількох років мистецтву виготовлення різних робіт – площинних, мініатюрних, об'ємних композицій, колажів з природного матеріалу, флористичних картинок з пір'я, сухоцвітів та бісеру і навіть кольорових атласних стрічок. А вирощують рослини на дослідних ділянках.

Крім вищезгаданих гуртків у Полтавському облЕНЦумі (така скорочена назва центру) – позашкільному навчальному закладі, що є координаційним центром інформаційно-методичної, природоохоронної, дослідницько-експериментальної роботи вчителів і учнів та позашкільних закладів області – працюють й багато інших гуртків. Скажімо, у відділі екології є й такі гуртки – орігамі, народознавства, юних друзів природи, квітникарів, екологів, комп'ютерного моделювання.

Погодьтесь, для дітей спілкування з природою, дослідницька робота на грядках приносить неоціненну користь, бо вже змалку вчаться спілкуватися з природою, цінувати красу. Перебуваючи в екологічних експедиціях (наприклад, плаваючи на байдарках), вони виносять неповторні враження, що потім навіть визначають їх подальшу участь, впливають на вибір професії.

Цей заклад є організатором обласного етапу Всеукраїнського конкурсу огляду екологічних агітбригад та екологічних театрів. Активних учасників Всеукраїнських та обласних конкурсів екологічного спрямування запрошують на обласний збір юних екологів, дослідників сільського та лісового господарства, що стали уже традиційними заходами.

Вам доводилося бачити виставки до різних свят, зокрема до Дня вчителя, Дня захисту дітей, Новорічного свята?.. Тож знайте: чарівні композиції з сухоцвітів, здебільшого, справа рук юних гуртківців цього центру.

Свято врожаю восени, а також різноманітні конкурси проводить сільськогосподарський відділ, очолюваний Н.Ю. Порубай.

Центр має власну теплицю площею 200 квадратних метрів, що є своєрідною лабораторією для юних любителів природи. Цілорічно тут квітують рослини, випестувані дбайливими дитячими руками. Драцена, аспарагус, геруа, аспідистра… Чого тут тільки не побачиш! А взимку вирощують зелені овочі, навесні – різну розсаду. Діти не тільки працюють, а й відпочивають у профільному таборі «Еколог».

Крім вищепереліченого центр має власну очно-заочну біологічну школу, основним завданням якої є створення умов для творчої самореалізації та всебічного розвитку особистості, залучення до навчання сільських дітей, іде підготовка до вступи у вищі навчальні заклади (центр має угоди з ними про співробітництво).

Про те, щоб з дітей виростали всебічно розвинені, палко залюблені у природу особистості, дбає чудовий колектив, про кожного з працівників якого можна було б розповісти багато цікавого. Адже для того щоб навчати дітей прекрасному, треба теж бути духовно багатим, мати педагогічні здібності. І вони ними володіють.

… Сонце все дужче припікає у вікно, викликає на природу. Незабаром на дослідних ділянках центру знову забуяють чарівні рослинки: і лікарські, й маловідомі, виведені шляхом схрещування, і ті, що походять з далеких країв.

Щастя вам, юні екологи у цікавій і корисній справі.

РОЛЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ У РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Мірошніченко Т.В. (Полтава)

Науково-дослідна робота студентів на сучасному етапі розвитку вищої школи є важливою складовою частиною навчального процесу і ефективним

засобом підвищення якості підготовки вчителів початкових класів.

Головне призначення науково-дослідної роботи студентів полягає у забезпеченні:

а) прищеплення студентам початкових систематичних навичок виконання теоретичних та експериментальних науково-дослідних робіт;

б) стійкого та глибокого засвоєння знань із спеціальних та суспільно-політичних дисциплін;

в) розвитку у студентів творчого, аналітичного мислення, здатності до творчої роботи за фахом, розширення творчого кругозору;

г) вироблення вміння залучати теоретичні знання для розв'язання певних практичних завдань;

д) формування у студентів потреби та вміння самостійно поповнювати свої знання за фахом [5, с. 11].

Для майбутнього вчителя початкових класів особливу цінність набувають такі особистісно значущі якості як рішучі, цілеспрямовані дії, загострене почуття нового та передового, прагнення до самовдосконалення та творчого пошуку, до використання прогресивних форм та методів навчання, найновіших наукових даних та ефективних засобів навчання.

У той же час у вищій педагогічній школі переважає інформаційне навчання, яке формує репродуктивне мислення. Виникла парадоксальна ситуація: сучасна школа вимагає творчо працюючого вчителя, а підготовка його в значній частині педвузів нерідко обмежується розв'язанням типових завдань за попередньо відомими правилами. Процес навчання в них орієнтований в основному на заучування певної суми знань, понять, фактів. Тим самим у студентів формується відтворююче мислення, не здатне схоплювати суть явищ та процесів. Тому необхідно всю систему навчання перевести з формування репродуктивного мислення на продуктивне, засноване на здатності творчо мислити та вміннях користуватися набутими знаннями в нових умовах.

Тобто мова йде про формування у вчителя нового типу наукового мислення, яке характеризується високим ступенем динамізму, виходом на абстракції високого порядку, широким охопленням проблем, що розглядаються. Воно орієнтує вчителя на розвиток здібностей до дослідницької діяльності, творче поєднання традиційної та сучасної технології навчання.

Для розв'язання цих проблем необхідно перш за все сформувати теоретичну основу концепції організації наукової творчості студентів педвузів. Така концепція організації НДРС передбачає принаймні три основні елементи:

- залучення студентів до пошукової діяльності з першого до останнього курсу навчання у ВНЗ;
- тісний зв'язок науково-дослідної роботи студента з практикою майбутньої роботи;
- участь студентів не тільки в проведенні наукових досліджень, але й у впровадженні отриманих результатів НДРС у виробництво [1, с. 96].

Першим етапом, своєрідним вступом студента в наукову діяльність є реферативна робота. При цьому важливо сформулювати тему реферату так, щоб вона, з одного боку, орієнтувала студента на розв'язання пізнавальних завдань, а з іншого – була б пов'язана з практикою, ураховувала його майбутню спеціальність. Навички наукової роботи, набуті майбутніми спеціалістами в процесі написання рефератів, використовуються ними при підготовці доповідей для виступів на студентських наукових конференціях. На відміну від реферату наукова доповідь повинна містити в собі результати самостійно проведених досліджень — спостережень, експериментів, бесід, аналізу документів, а також власних узагальнень і висновків. Увагу студентів необхідно спрямовувати на розв'язання питань, що мають проблемний характер і вимагають наукового пошуку [4, с. 77].

Одним із шляхів удосконалення творчої підготовки майбутніх учителів початкових класів – змістовно-спрямовуючий. Мається на увазі, що в студента, який займається науковою, пошуковою роботою, повинна бути сформована чітка мотиваційна установка на проведення досліджень, він повинен чітко усвідомлювати, для чого він це робить. Студент повинен прагнути на підставі

власних досліджень, спостережень, бесід, опитувань, експерименту сприяти формуванню особистості молодшого школяра, створенню оптимальних умов для розвитку та початкової реалізації його задатків, здібностей, інтересів, прищепленню потреби в пізнанні та самореалізації через пізнання.

Педагогічна діяльність дуже близька до творчого процесу, оскільки являє собою повсякденний творчий пошук оптимальних шляхів вирішення навчально-виховних завдань. Сучасний творчо працюючий учитель повинен уміти вдосконалювати процес навчання і виховання підростаючого покоління, підвищувати його ефективність на основі вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду, оволодіння та практичного застосування сучасних досягнень науки.

Слід зазначити, що завдання формування творчої особистості майбутнього вчителя початкових класів обумовлюють і певну специфіку залучення студентів вищої педагогічної школи до наукової творчості.

Таким чином, науково-дослідна робота сприяє підвищенню наукового рівня освіти у студентів, розвитку в них творчого підходу до розв'язання професійних завдань. Саме поєднання навчальної і науково-дослідної діяльності студентів при значному посиленні виховної роботи серед них сприяє вирішенню важливого завдання — підготовка фахівців початкової освіти, здатних не тільки здійснювати навчально-виховні функції, а й досліджувати, удосконалювати шкільний процес, вносити в нього елементи творчості.

Література

1. Галузинський В.М., Євнух М.Б., Спіцин Є.І. Місце науково-дослідної роботи студентів у концепції вдосконалення підготовки сучасного вчителя // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. – К; 2000. – Вип. 27. – С. 94-104.
2. Зінченко В. Студент і науково-дослідна робота // Рідна школа. – 2001. – № 2. – С. 37.
3. Леоненко Г., Гасанов С., Садовий Н. Науково-дослідна робота студентів: досвід минулого і проблеми сьогодення // Вища школа. – 2002. – № 2-3. – С. 19-39.
4. Лисий В.П., Дячкова Н.М. Роль наукової роботи у розвитку творчих здібностей студента // Старченко Т.Я., Стоян О.О., Бобик О.І. Вища школа на шляху оновлення. – Львів, 1991. – С. 76-85.
5. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих педагогічних закладах України (історико-педагогічний аспект) / Харківський державний пед. ун-т імені Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. – Х.: "ОВС", 2003. – 272 с.

ТИПОЛОГІЯ НАВЧАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ХІМІЇ

Момот Ю.В. (Полтава)

Проектна технологія організації навчання, або метод проектів, останнім часом набуває широкого розповсюдження, виходячи з того, що цілком підтримує сучасну тенденцію особистісно зорієнтованої освіти.

Центральне місце у проектній технології займає поняття „проект". Проект ми розглядаємо як задуманий учнем (виходячи із власних спонукань, інтересів і бажань) план, ідея, прагматичного спрямування, у результаті втілення якої автор повинен отримати конкретний результат: матеріальний – книгу, стінгазету, фільм, доклад, виріб тощо; чи нематеріальний – зміна суспільної думки, особисте ставлення і т. і.

На нашу думку, проектна технологія має значний потенціал при вивченні природничих дисциплін, зокрема хімії. Якщо ми звернемося до праць засновників методу проектів Дж. Дьюї, В. Кілпатріка, Е. Колінгса [3], то побачимо, що мету навчання вони вбачали у вивченні середовища, оточуючого дитину.

Для оволодіння проектною технологією організації навчання з хімії пе-